
Per Øverland: Historieglimt 238

-

Kirkeklokkene i Lade, Lademoen og Bakke kirker

Kirkeklokka kom til Europa på 300-tallet fra de kristne kirker og klostre i Nord-Afrika og Midt-Østen. Gjennom tusen år har klangen fra kirkeklokker samlet folk til gudstjeneste i byen ved Nidelva. Mange gleder seg over den vakre klangen og mange følger lyden til sin kirke. Andre ergrer seg over å bli forstyrret en fredelig fridags morgen når de trenger søvn etter en belivet aften.

Den gamle klokken i Lade kirke. Foto: Bjørn Lien.

Uansett hører kirkeklokkenes klang til søn- og helligdagene i vårt land. Påske-, pinse- og julaften ringes en hel time. Kirken bruker klokkelyden på to måter. De brukes til å samle folk til å lovprise Gud ved gudstjenesten, men også som innslag i gudstjenesten. Ved innledningen slås det tre slag som avslutning på den stille bønn og minner om at vår bønn stiger opp til Gud. Etter velsignelsen i slutten av

høymessen slås tre ganger tre slag som takk for Guds velsignelser.

Pussig nok har Østbyens eldste kirke, Lade kirke, den nyeste klokka. Alle de tre kirkene har nok hatt klokker fra opprinnelsen av; gjerne en mindre og en

større. Vi har ikke kilder som kan fortelle når de første kirkeklokkene kom til Lade. Den nåværende kirka er satt opp omkring år 1180. Kanskje var det fra begynnelsen av en annen type instrument til å slå lyd på før messen. Muligens et triangel i metall. Klokkene ble tatt hånd om av klokkeren slik som tittelen hans sier. I mindre kirker som Lade og Bakke, stod klokkeren i gamle dager nede i kirkerommet og trakk i klokketauet når det skulle ringes. I dag har alle kirkene elektriske apparater som kirketjeneren trykker på når det skal ringes. Dersom en tar seg opp i tårnet der klockene henger, vil en se at det sjelden er folk der. En kan finne avlagte kolver og annet som er blitt liggende fra tidligere reparasjoner.

Lade kirke har to klokker i tårnet og en gammel, sprukken klokke som står i våpenhuset. Den gamle klokka er fra 1705. Den ble støpt av Fredrik

Klokkene i Lademoen kirke. Foto: Bjørn Lien.

Kessler i Ila det året. Den er uten dekor. Muligens er den omstøpt slik at vi her kan ha metallet fra en eller to eldgamle klokker.

Middelalderens klokker var gjerne litt lengre og smalere enn nyere klokker. I

1684 ble den gamle råtne takrytteren med de to klokkene revet og en ny bygd. Natta mellom 11. og 12. desember 1689 ødela stormen den nye takrytteren og de to klokkene falt ned og ble skadet. I 1694 fikk kirka en generaloverhaling. I 1705 kom den nye klokka og var i bruk til 1940. Den 25. april 1940 falt den ned og fikk en sprekk. Den står nå i våpenhuset like innenfor døra.

De to klokkene som nå brukes er fra 1884 og 1946. Tidlig i 1880-åra sprakk en av klokkene. Den ble erstattet av en ny i 1884. Etter all sannsynlighet ble den gamle klokka smeltet om og metallet nyttet i den nye. Teksten på klokka fra 1884 forteller hvem som støpte den: «*Støbt af Lars Rustad 1884*»,

står det i gotiske bokstaver på den ene siden. Midt i årstallet står datidens riksvåpen. På den andre siden står en dekorasjon som ser ut som Trondhjems byvåpen. Klokka fra 1946 har en lang tekst som forteller mye om den. Klokka ble kalt for Fred, men det står ikke på den. Øverst står det: «*O. Olsen & Søns Klokkestøperi Nauen Tønsberg 1946*». Nederst står denne teksten: «*Lad oss takke og bede. Gitt av foreningen til Lade kirkes restaurering Anno Domini 1945*». Midt på den ene siden står dette verset: «*Kling no klokka, ring og lokka, ung og gammel, til Herrens hus*». På den andre siden er det plassert en oppslått bok med tittelen Bible(n).

Da Anna Dorothea kirke stod ferdig på Bakke i 1715 ringte nok to klokker til innvielsesgudstjenesten der biskop Peder Krogs hustru Anna Dorothea var til stede. De to klokkene som idag henger i tårnet på Bakklandet kirke, er nok i

Bakke kirke, 1935. Foto: NTNU, Universitetsbiblioteket.

omsmeltet form de samme to klokkene. De fikk sin nåværende form henholdsvis i 1766 og 1771. Den første, den største, har en dramatisk historie som fremgår av innskriften, mens den andre mangler tekst. Kong Frederik den femte

døde 14. januar 1766 og skikken var at rikenes kirker skulle ringe fire timer hver dag i firti dager ved monarkens bortgang. Storklokkas tekst er: «*Denne klokke er støbt i Trondhjem hos Arnt Hedemarck og Tosten Öen. Jeg sprak af Sorg/ da man for Frideric den femte m'g brugte daglig til at ringe med og glemte at klinge vel som før. Nu har jeg klang igen/ Gud lade m'g nu vare til Værdens Ende hen. Simon Wols Mag. Et Pastor Loci*». I tillegg står «C 7» som betyr Kong Christian den syvende. Simon Wolff var visepastor i Strinda fra 1755 til han døde 1. april 1778. Han var født i København og tok magistergraden der. Han var prest både i Lade og Bakke kirke, og han nok skrevet teksten som er støpt

på klokka. Den mindre klokka, medium størrelse, som ikke har tekst eller dekorasjon, har fått avslått et stykke nederst, men den klinger bra likevel.

Lademoen er den nyeste av Østbyens kirker. Da den ble innviet 15. november 1905, ringte de to klokkene som var støpt i bronse året før ved a/s Baklandets Støberi og Mekaniske Værksted. Den vanlige legeringen er 78 %

Per Øverland i tårnet i Lademoen kirke. Foto: Bjørn Lien.

kopper og 22 % tinn. Fremdeles er begge klokkene på plass og i bruk. Begge klokkene er tekstet med støperiets navn: «A/S Baklandets Støberi og Mek. Værksted 1904». På den ene

mangler eller har fått e-en i Mek

forkrøblet. Den ene klokka har en innskrift fra profeten Jeremias bok kapittel 22 vers 29: «Land, land, land hør Herrens ord JR. 22-29». Den andre klokka har et sitat fra Salme 150 vers 6: «Alt hvad der har Aande love Herren. Hallel. Sal. 150.6». I den nyeste bibeloversettelsen av 2011 lyder det slik: «Alt som har ånde, skal love HERREN. Halleluja». Verset er det aller siste i Salmenes bok. For at klokkeslagene to ganger i gudstjenesten skal høres godt kirkerommet, blir de overført over høyttalerne. En særlig funksjon hadde klokkene på Lademoen i tidligere tider da de ringte for at barna skulle vite når det var tid til å begi seg hjem til kvelds og nattero. Kirkeklokker har også vært benyttet til å varsle brann, katastrofe eller mobilisering av soldater. Kirkeklokkene har i dag, som gjennom storparten av kirkehistorien, sin viktige funksjon både før, under og etter gudstjenesten.